

KARTA PRZEDMIOTU

Cykl kształcenia od roku akademickiego: 2022/2023

I. Dane podstawowe

Nazwa przedmiotu	Chirurgia i pielęgniarstwo chirurgiczne
Nazwa przedmiotu w języku angielskim	Surgery and Surgical Nursing
Kierunek studiów	Pielęgniarstwo
Poziom studiów (I, II, jednolite magisterskie)	I
Forma studiów (stacjonarne, niestacjonarne)	Stacjonarne
Dyscyplina	Nauki o Zdrowiu
Język wykładowy	Polski

Koordynator przedmiotu	Dr Iwona Dębińska
------------------------	-------------------

Forma zajęć (<i>katalog zamknięty ze słownika</i>)	Liczba godzin	Semestr	Punkty ECTS
Wykład	60	III	8+6
Ćwiczenia	30	III	
Zajęcia praktyczne	120	III	
Praktyka zawodowa	160	IV	
Samokształcenie	20	III	

Wymagania wstępne	Zaliczenie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych z przedmiotów w zakresie nauk podstawowych i nauk społecznych realizowanych w poprzedzających semestrach
-------------------	---

II. Cele kształcenia dla przedmiotu

Przygotowanie studentów do planowania opieki oraz do opieki nad pacjentem leczonym w oddziale chirurgicznym
Przygotowanie studentów do planowania opieki oraz do opieki nad pacjentem diagnozowanym oddziale chirurgicznym

III. Efekty uczenia się dla przedmiotu wraz z odniesieniem do efektów kierunkowych

Symbol	Opis efektu przedmiotowego	Odniesienie do efektu kierunkowego
W zakresie WIEDZY absolwent zna i rozumie:		
W_01	czynniki ryzyka i zagrożenia zdrowotne u pacjentów w różnym wieku;	D.W1.
W_02	etiopatogenezę, objawy kliniczne, przebieg, leczenie, rokowanie i zasady opieki pielęgniarstwie nad pacjentami w wybranych chorobach;	D.W2.
W_03	zasady diagnozowania i planowania opieki nad pacjentem w pielęgniarstwie internistycznym, chirurgicznym, położniczo-	D.W3.

	ginekologicznym, pediatrycznym, geriatrycznym, neurologicznym, psychiatrycznym, w intensywnej opiece medycznej, opiece paliatywnej, opiece długoterminowej;	
W_04	rodzaje badań diagnostycznych i zasady ich zlecania;	D.W4.
W_05	zasady przygotowania pacjenta w różnym wieku i stanie zdrowia do badań oraz zabiegów diagnostycznych, a także zasady opieki w trakcie oraz po tych badaniach i zabiegach;	D.W5.
W_06	właściwości grup leków i ich działanie na układy i narządy pacjenta w różnych chorobach w zależności od wieku i stanu zdrowia, z uwzględnieniem działań niepożądanych, interakcji z innymi lekami i dróg podania;	D.W6.
W_07	standardy i procedury pielęgniarstwa stosowane w opiece nad pacjentem w różnym wieku i stanie zdrowia;	D.W7.
W_08	reakcje pacjenta na chorobę, przyjęcie do szpitala i hospitalizację;	D.W8.
W_09	zasady organizacji opieki specjalistycznej (geriatrycznej, intensywnej opieki medycznej, neurologicznej, psychiatrycznej, pediatrycznej, internistycznej, chirurgicznej, paliatywnej, długoterminowej oraz na bloku operacyjnym);	D.W10.
W_10	zasady żywienia pacjentów, z uwzględnieniem leczenia dietetycznego, wskazań przed- i pooperacyjnych według protokołu kompleksowej opieki okołoperacyjnej dla poprawy wyników leczenia (Enhanced Recovery After Surgery, ERAS);	D.W22.
W_11	czynniki zwiększające ryzyko okołoperacyjne;	D.W23.
W_12	zasady przygotowania pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie pilnym i planowym, w chirurgii jednego dnia oraz zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania wczesnym i późnym powikłaniom;	D.W24.
W_13	zasady opieki nad pacjentem z przetoką jelitową i moczową;	D.W25.
W_14	zasady obserwacji pacjenta po zabiegu operacyjnym, obejmującej monitorowanie w zakresie podstawowym i rozszerzonym;	D.W29.
W zakresie UMIEJĘTNOŚCI absolwent potrafi:		
U_01	gromadzić informacje, formułować diagnozę pielęgniarstwa, ustalać cele i plan opieki pielęgniarstwa, wdrażać interwencje pielęgniarstwa oraz dokonywać ewaluacji opieki pielęgniarstwa;	D.U1.
U_02	prowadzić profilaktykę powikłań występujących w przebiegu chorób;	D.U3.
U_03	dobierać technikę i sposoby pielęgnowania rany, w tym zakładania opatrunków;	D.U6.
U_04	dobierać metody i środki pielęgnacji ran na podstawie ich klasyfikacji;	D.U7.
U_05	rozpoznawać powikłania po specjalistycznych badaniach diagnostycznych i zabiegach operacyjnych;	D.U8.
U_06	przygotowywać pacjenta fizycznie i psychicznie do badań diagnostycznych;	D.U12.
U_07	dokumentować sytuację zdrowotną pacjenta, dynamikę jej zmian i realizowaną opiekę pielęgniarstwa, z uwzględnieniem narzędzi informatycznych do gromadzenia danych;	D.U15.
U_08	uczyć pacjenta i jego opiekuna doboru oraz użytkowania	D.U16.

	sprzętu pielęgnacyjno-rehabilitacyjnego i wyrobów medycznych;	
U_09	prowadzić u osób dorosłych i dzieci żywienie dojelitowe (przez zgłębnik i przetokę odżywczą) oraz żywienie pozajelitowe;	D.U17.
U_10	rozpoznawać powikłania leczenia farmakologicznego, dietetycznego, rehabilitacyjnego i leczniczo-pielęgnacyjnego;	D.U18.
U_11	pielęgnować pacjenta z przetoką jelitową oraz rurką intubacyjną i tracheotomijną;	D.U19.
U_12	prowadzić rozmowę terapeutyczną;	D.U20.
U_13	przekazywać informacje członkom zespołu terapeutycznego o stanie zdrowia pacjenta;	D.U22.
U_14	asystować lekarzowi w trakcie badań diagnostycznych;	D.U23.
U_15	oceniać poziom bólu, reakcję pacjenta na ból i jego nasilenie oraz stosować farmakologiczne i niefarmakologiczne postępowanie przeciwbólowe;	D.U24.
U_16	przygotowywać i podawać pacjentom leki różnymi drogami, samodzielnie lub na zlecenie lekarza;	D.U26.
W zakresie KOMPETENCJI SPOŁECZNYCH:		
K_01	kieruje się dobrem pacjenta, szanuje godność i autonomię osób powierzonych opiece, okazuje zrozumienie dla różnic światopoglądowych i kulturowych oraz empatię w relacji z pacjentem i jego rodziną.	KS.1.
K_02	przestrzega praw pacjenta.	KS.2.
K_03	samodzielnie i rzetelnie wykonuje zawód zgodnie z zasadami etyki, w tym przestrzega wartości i powinności moralnych w opiece nad pacjentem.	KS.3.
K_04	ponosi odpowiedzialność za wykonywane czynności zawodowe.	KS.4.
K_05	zasięga opinii ekspertów w przypadku trudności z samodzielnym rozwiązaniem problemu.	KS.5.
K_06	przewiduje i uwzględnia czynniki wpływające na reakcje własne i pacjenta.	KS.6.
K_07	dostrzega i rozpoznaje własne ograniczenia w zakresie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych oraz dokonuje samooceny deficytów i potrzeb edukacyjnych.	KS.7.

IV. Opis przedmiotu/ treści programowe

Wykład:

Chirurgia

1. Rany – rodzaje ran.
2. Uraz – reakcja organizmu na uraz. Wstrząs.
3. Zaburzenia wodno- elektrolitowe i kwasowo zasadowe.
4. Odżywianie w chirurgii.
5. Aktualne metody diagnozowania i leczenia chirurgicznego.
6. Rodzaje znieczulenia i przygotowanie pacjenta do znieczulenia i specyfika opieki nad pacjentem z zależności od zastosowanego znieczulenia i wieku pacjenta.
7. Ostre choroby jamy brzusznej.
8. Ostre i przewlekłe zapalenie trzustki – przyczyny, przebieg i leczenie.
9. Schorzenia endokrynologiczne w chirurgii.
10. Zasady leczenia krwii oraz środkami krwiozastępczymi.

11. Chirurgiczne leczenie wybranych nowotworów przewodu pokarmowego.

Wykład:

Pielęgniarstwo chirurgiczne

1. Przygotowanie fizyczne i psychiczne do badań diagnostycznych i opieka w trakcie badań i po badaniach.
2. Przygotowanie pacjenta do zabiegu operacyjnego w trybie planowym i trybie nagłym.
3. Choroby górnego odcinka przewodu pokarmowego – rozpoznawanie, leczenie, opieka po zabiegu operacyjnym.
4. Choroby dolnego odcinka przewodu pokarmowego rozpoznawanie, leczenie, opieka po zabiegu operacyjnym.
5. Opieka nad pacjentem z chorobami naczyń żylnych i tętniczych
6. Opieka nad pacjentem ze schorzeniami urologicznymi.
7. Opieka nad pacjentem z urazem narządu ruchu, urazem kręgosłupa, urazem czaszkowo-mózgowym.

Ćwiczenia:

1. Zapobieganie zakażeniom szpitalnym
2. Przepukliny
3. Oparzenia – pierwsza pomoc, rodzaje oparzeń rozległość i głębokość oparzeń, choroba oparzeniowa, przeszczepy skóry
4. Stany zapalne tkanek miękkich
5. Amputacje kończyny dolnej, najczęstsze przyczyny, opieka pielęgniarska po amputacji kończyny dolnej.
6. Choroby gruczołu piersiowego, opieka pielęgniarska nad pacjentem po zabiegach na gruczole piersiowym.
7. Stomie jelitowe -wydalnicze. Przygotowanie do zabiegu, wyznaczenie miejsca stomii. Problemy pielęgnacyjne, powikłania wczesne i późne.

Zajęcia praktyczne:

w Centrum Symulacji Medycznych:

1. Przygotowanie pacjenta do badań diagnostycznych/zabiegu operacyjnego w trybie pilnym/nagłym (D.U1.; D.U8.; D.U12.).
2. Opieka nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w dobie '0" oraz rozpoznawanie wczesnych powikłań pooperacyjnych (D.U1.; D.U8.).

w oddziale szpitalnym

1. Opieka pielęgniarska nad pacjentem przyjmowanym do oddziału chirurgicznego w trybie planowym i nagłym.
2. Dokumentacja pielęgniarska, sposoby dokumentowania
3. Opieka pielęgniarska nad pacjentem przygotowywanym do badań diagnostycznych, w trakcie badań i po badaniach diagnostycznych
4. Opieka pielęgniarska nad pacjentem przygotowywanym do zabiegu operacyjnego w trybie planowym i trybie nagłym.
5. Opieka nad pacjentem po zabiegu operacyjnym.
6. Obserwacja pacjenta po zabiegu operacyjnym i rozpoznawanie powikłań po zabiegu operacyjnym.
7. Zaopatrywanie ran, stomii oraz dobór opatrunku do rodzaju rany.
8. Zasady izolacji pacjentów chorych zakaźnie w oddziale chirurgii.
9. Przygotowanie pacjenta do wypisu i samopielęgnacji.

Praktyki zawodowe:

1. Doskonalenie umiejętności nabytych podczas ćwiczeń i zajęć praktycznych
2. Przyjęcie pacjenta do oddziału chirurgii. Adaptacja pacjenta w oddziale.
3. Opieka nad pacjentem przed, w trakcie i po zabiegach diagnostycznych.
4. Opieka nad pacjentem w dobie zabiegu operacyjnego.
5. Opieka nad pacjentem w kolejnych dobach po zabiegu operacyjnego.
6. Zmiana opatrunku, postępowanie z materiałem opatrunkowym i narzędziami chirurgicznymi po wykonaniu opatrunku.
7. Przygotowanie pacjenta do wypisu i samopielęgnacji.

Samokształcenie:

1. Opieka nad pacjentem z przewlekłym zapaleniem trzustki.
2. Opieka nad pacjentem po operacji usunięcia pęcherzyka żółciowego.
3. Aktywizacja pacjenta długotrwale unieruchomionego.
4. Reakcje pacjenta na ból i jego nasilenie. Skale do oceny bólu i ich zastosowanie w oddziale chirurgii.
5. Niebezpieczeństwa tlenoterapii u pacjentów w oddziale chirurgii.
6. Pielęgnacja pacjenta z przetokami jelitowymi.
7. Zasady opieki nad pacjentem po zabiegu operacyjnym w celu zapobiegania powikłaniom wczesnym i późnym.
8. Zachowanie praw pacjenta, poszanowanie jego godności i autonomii podczas wykonywania inwazyjnych badań diagnostycznych.

V. Metody realizacji i weryfikacji efektów uczenia się

Symbol efektu	Metody dydaktyczne (lista wyboru)	Metody weryfikacji (lista wyboru)	Sposoby dokumentacji (lista wyboru)
WIEDZA			
W_01- W_14	Wykład konwencjonalny	Egzamin pisemny,	Arkusze egzaminacyjny,
UMIEJĘTNOŚCI			
U_01- U_03	Zadanie do wykonania, obserwacja, studium przypadku	praca pisemna	Praca samokształceniowa, proces pielęgnowania, dzienniczek praktyk
U_04- U_12	Zadanie do wykonania, obserwacja, studium przypadku	praca pisemna, obserwacja pracy studenta, odpowiedź ustna	praca samokształceniowa, dzienniczek umiejętności praktycznych
U_13	Zadanie do wykonania, obserwacja, studium przypadku	Obserwacja studenta, praca pisemna, odpowiedź ustna	proces pielęgnowania,
U_14	Zadanie do wykonania, obserwacja, studium przypadku	Obserwacja studenta, praca pisemna, odpowiedź ustna	proces pielęgnowania, dzienniczek umiejętności praktycznych
U_15	Zadanie do wykonania, obserwacja, studium przypadku	Obserwacja studenta, praca pisemna, odpowiedź ustna	praca samokształceniowa, praca pisemna, dzienniczek umiejętności praktycznych
U_16	Zadanie do wykonania, obserwacja, studium przypadku	Obserwacja studenta, praca pisemna, odpowiedź ustna	Praca samokształceniowa, praca pisemna, dzienniczek umiejętności praktycznych
KOMPETENCJE SPOŁECZNE			

Prace pisemne z zajęć praktycznych i praktyk zawodowych:

- wykonanie zadania indywidualnego (1 -2 prac) polegającego na rozpoznaniu problemów pielęgnacyjnych wybranego pacjenta przebywającego w oddziale oraz ustalenie plan postępowania pielęgniarstwa i realizacja planu zgodnie z procedurami (zajęcia praktyczne i praktyki zawodowe) Kryteria oceny: odkładność zebrania wywiadu, opisanie stanu pacjenta w dniach obserwacji, poprawność postawienia diagnoz, ustalenie planu postępowania
- przygotowanie broszury omawiającej zagadnienia promujące zdrowie lub problemy zdrowotne najczęściej występujące w oddziałach chirurgii ogólnej

Kryteria oceny: Zgodność treści z tematem 0-2 pkt.

Wyczerpanie omówianego tematu 0-2 pkt.

Logiczny układ treści 0-2 pkt.

Poprawność użytej terminologii 0-2 pkt.

Estetyka pracy 0-2 pkt.

Literatura: min. 3 pozycje w tym obowiązkowo 1 pozycja z czasopism medycznych, 0-2 pkt.

- przygotowanie do zajęć praktycznych i praktyk zawodowych potwierdzone sprawdzeniem wiedzy w formie pisemnej lub ustnej,
- ocena 360 stopni

5. Napisanie projektu lub eseju. Napisanie projektu lub eseju jest warunkiem koniecznym do zaliczenia przedmiotu.

VII. Obciążenie pracą studenta

Forma aktywności studenta	Liczba godzin
Liczba godzin kontaktowych z nauczycielem	370
Liczba godzin indywidualnej pracy studenta	20

VIII. Literatura

Literatura podstawowa
1. Ścisło L. (red.) Pielęgniarstwo chirurgiczne, Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2020.
2. Walewska E., Ścisło L. (red.) Procedury pielęgniarstwa w chirurgii. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2015.
3. Bączyk G., Kapała W. (red.) Podstawy kliniczne oraz pielęgnowanie chorych w okresie przed- i pooperacyjnym w chirurgii, ortopedii i traumatologii. Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu, Poznań 2018.
Literatura uzupełniająca
1. Noszczyk W. Chirurgia repetytorium. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2019.
2. Noszczyk W. Chirurgia Tom1 i 2. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2019.
3. Karpel E., Jałowiecki P. (red.) Ogólne powikłania pooperacyjne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009.